

СУЧАСНИЙ СТАН РИНКУ ШОКОЛАДУ В УКРАЇНІ ТА ЙОГО ПРОГНОЗ
CURRENT STATE OF THE CHOCOLATE MARKET IN UKRAINE: FUTURE
FORECAST

У 2024 світові ціни на какао-боби збільшилися до 10 тисяч доларів за тонну, встановивши ще один рекорд. Ринок сколихнув поганий урожай у головних західноафриканських виробників, що призвів не тільки до зростання ціни, але й до відчутного дефіциту какао-бобів. Досліди, що відбувається та як ситуація на ринку какао-бобів позначиться на вартості українських кондитерських виробів.

Вищі витрати на какао-продукти — це погані новини не тільки для виробників шоколаду, які втрачають свої прибутки, але й для споживачів, адже компанії закладають додаткові витрати у вартість своєї продукції. Тож, шанси на суттєве подорожчання шоколаду та цукерок дедалі вищі.

В останній тиждень березня найактивніші ф'ючерси на какао підскочили на 4,5% до \$10080 за тонну в Нью-Йорку. І хоча потім вони знизилися до \$9 622, за даними Bloomberg, цього року ф'ючерси на какао в Лондоні та Нью-Йорку зросли більш ніж удвічі.

Какао-боби в дефіциті. На це вказують три фактори:

1) зростаючий попит на какао підкреслює нагальність вирішення взаємопов'язаних питань, пов'язаних зі стійкістю галузі.

2) нестача какао-бобів призвела до майже повної зупинки переробних заводів у Кот-д'Івуарі та Гані - двох країнах, на які припадає 60% світового виробництва. Оскільки виробники шоколаду в усьому світі залежать від какао із Західної Африки, існує значне занепокоєння щодо впливу на ціни на шоколад та засоби до існування фермерів.

Виробництво какао різко скоротилося в Західній Африці. На це вплинули три фактори: екологічний, пов'язаний з економічним циклом та людський.

Одним з екологічних факторів є вплив погодних явищ в Ель-Ніньо, яке спричинило сухішу погоду в Західній Африці. Через це виникли проблеми на фермах, такі як вірусне захворювання пагонів, що набухають. Як наслідок, за останні роки Гана втратила врожаї з майже 500 000 гектарів землі.

Економічний цикл виробництва какао - це притаманна какао-фермам закономірність розширення та скорочення виробництва. Наприклад, з віком какао - дерева стають вразливими до хвороб, що вимагає високих витрат на догляд за ними. Історично склалося так, що фермери, як правило, залишають старі ферми і починають все заново в нових лісах. На жаль, знайти нові ліси освоїти зараз стає дедалі важче. Мабуть, найсерйознішою проблемою є відсутність справедливої компенсації за сталє виробництво какао

Людський фактор включає в себе такі проблеми, як незаконний видобуток корисних копалин, який охопив численні фермерські господарства в Гані. Іноді фермери здають свої землі в оренду нелегальним копачам в обмін на плату. Така діяльність погіршує якість землі, роблячи її непридатною для вирощування какао.

Варто зазначити, що світовий ринок шоколаду та шоколадних виробів перебуває на підйомі. Прогнозується, що протягом наступних кількох років він зростатиме швидше, ніж на 4% щорічно. Зростаючий попит на какао підкреслює нагальність вирішення взаємопов'язаних питань, що стосуються сталого розвитку галузі.

Допомогти фермерам какао взялися уряди країн Західної Африки. Так, у лютому 2024 року Рада з питань какао Гани (Cocobod), регулятор какао-сектору країни, залучила кредит Світового банку у розмірі 200 мільйонів доларів США для відновлення плантацій, уражених

вірусом набрякання пагонів какао. Рада взяла під свій контроль уражені хворобою господарства, видалила та замінила уражені какао-дерева, а нові плантації виростила до стадії плодоношення, після чого повернула їх фермерам.

Така практика залучення кредитів для допомоги фермерам є давньою в Гані. Наприклад, у 2018 році організація «Кокобод» використала частину кредиту Африканського банку розвитку у розмірі 600 мільйонів доларів на відновлення старіючих плантацій та плантацій, уражених хворобами. А на початку поточного сезону збору врожаю в жовтні було підвищено закупівельні ціни: фермерам платять більше, що стало неминучим через різке зростання світових цін. Крім того, Ghana Cocoaobod створила робочу групу для захисту какао-ферм від шкідливого впливу видобутку. Вона співпрацює з поліцією, щоб зупинити контрабанду какао до сусідніх країн, особливо тих, які пропонують сильнішу валюту.

У Кот-д'Івуарі було вжито відносно мало заходів. Схоже, що уряд все ще оцінює ситуацію. Але були вжиті заходи для боротьби з контрабандою какао, викликані тим, що дефіцит призводить до зростання цін у сусідніх країнах. Кот-д'Івуар отримує вигоду від численних програм сталого розвитку, ініційованих транснаціональними корпораціями. Нинішній дефіцит прискорив ці ініціативи. На жаль, деякі з цих програм не розкривають своїх даних, що ускладнює доступ науковців до інформації та її аналіз.

Чи перейдуть виробники шоколаду на альтернативи какао? Це неминуче, тому що продовжувати вирощувати какао за нинішніх умов нераціонально. Насправді, це вже відбувається з появою еквівалентів какао-масла, какао-екстендерів та штучних ароматизаторів (синтетичних або натуральних ароматизаторів, які імітують смак шоколаду без необхідності використання какао).

Лідером у цій галузі є німецька компанія Planet A Foods. Вона виробляє шоколад без какао, використовуючи технологію перетворення таких інгредієнтів, як овес і насіння соняшнику, на замінники какао-маси і масла.

В цілому, це вигідно не для всіх. Попит на какао призвів до масової вирубки лісів та значних викидів вуглецю - проблем, які, ймовірно, погіршаться через зміну клімату. Більше того, поштовх до вирощування призвів до різних форм трудових зловживань. Вивчення альтернатив какао, безумовно, є частиною рішення.

Проведемо огляд світового ринку какао-бобів.

У 2022 році обсяг ринку какао-бобів оцінювався в 13,9 млрд доларів США. Прогнозується, що ринок какао-бобів зросте з 14,9 млрд доларів США у 2025 році до 26,20 млрд доларів США до 2032 року, демонструючи середньорічний темп зростання (CAGR) на рівні 7,30% протягом прогнозованого періоду (2024 - 2032 рр.). Очікується, що зростаюча обізнаність про користь для здоров'я від споживання багатих на какао-боби та збільшення попиту на шоколад і пов'язані з ним продукти, такі як молочний, солодкий і чорний шоколад, а також агресивна реклама виробників для підвищення впізнаваності брендів, стануть значними рушійними факторами розвитку ринку.

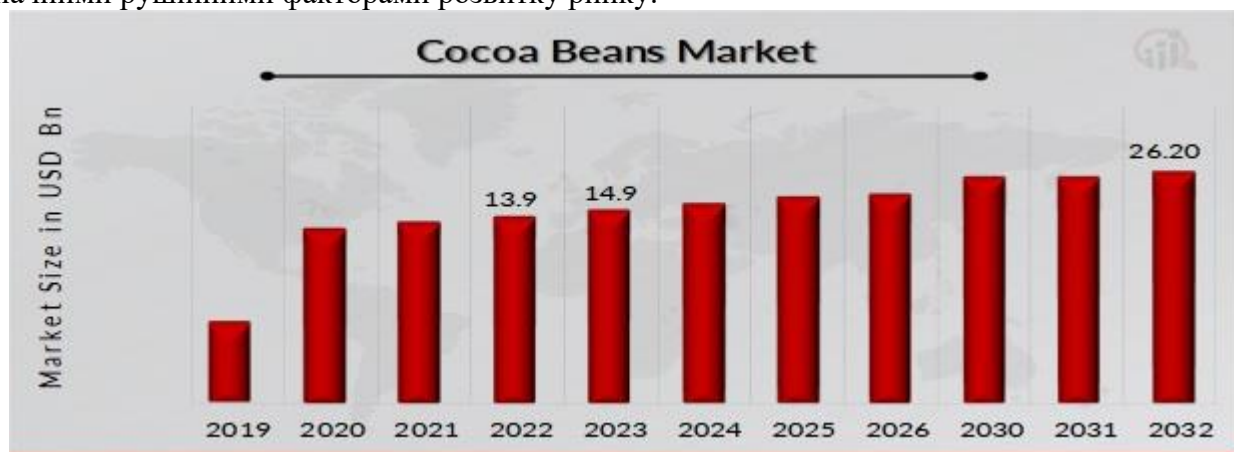

Рис 1. Тенденції розвитку ринку какао-бобів [4]

Зростання споживчого попиту на преміальні та екологічні шоколадні продукти стимулює зростання ринку.

Середньорічні темпи зростання ринку какао-бобів зумовлені зростанням споживчого попиту на високоякісні та екологічно чисті шоколадні продукти. Споживчий попит на преміальні та екологічні шоколадні продукти зростає. У 2022 фінансовому році оціночна вартість імпорту какао та какао-продуктів з усього світу в Індію склала приблизно 180 мільйонів доларів США порівняно з 273 мільйонами доларів США у 2021 фінансовому році. Оскільки споживачі стають все більш вибагливими, вони шукають високоякісний шоколад з унікальними смаками, какао з одного місця походження та етичними практиками постачання. Ця тенденція прискорила появу ремісничих та крафтових шоколадних брендів, сприяючи інноваціям та диверсифікації в галузі похідних какао.

Зі зміною способу життя та дієтичних уподобань споживачів на ринку з'являються інноваційні похідні какао для різних сфер застосування. Серед них - безмолочні та веганські альтернативи шоколаду, а також продукти на основі какао в секторі здоров'я та велнесу, такі як харчові добавки та напої на основі какао. У 2021 році індійський бренд «MilkinOats» представив веганський молочний шоколад, виготовлений з вівсяного молока, у преміальній лінійці під назвою «Chalet Chokolad», включаючи такі сорти, як «Chalet Velvety» та «Chalet Almond Crunch», виготовлені у швейцарських шале.

Споживачі все частіше прагнуть зменшити споживання шкідливих для здоров'я продуктів харчування у своєму щоденному раціоні. Зростаюча обізнаність у поєднанні з покращенням економічних умов спонукає регіональних споживачів шукати на ринку органічні та екологічні продукти харчування.

За даними Асоційованої торгово-промислової палати Індії, вартість індійського ринку органічних продуктів харчування у 2017 році становила 528 мільйонів доларів США, а до 2020 року, за прогнозами, досягне 1 586 мільйонів доларів США.

Зростання споживчого попиту на органічні какао-продукти спонукає виробників скористатися прибутковими можливостями на ринку. Вони досягають цього, впроваджуючи інноваційні індустриальні продукти. Крім того, очікується, що тенденція до преміалізації, а також привабливість здорового та органічного чорного шоколаду сприятимуть подальшому зростанню регіонального ринку. Як результат, очікується, що протягом прогнозованого періоду попит на ринку зростатиме завдяки збільшенню споживчого попиту на преміальні та екологічно чисті шоколадні продукти. Таким чином, збільшуючи дохід ринку какао-бобів.

Проведемо дослідження сегментів ринку какао-бобів. Сегментація ринку какао-бобів на основі типу какао-бобів включає Форастеро, Трінитаріо та Кріоло. Сегмент Трінитаріо домінує на ринку, на нього припадає 58% ринкового доходу. Сорт Трінитаріо походить з Тринідаду і є результатом схрещування какао-бобів Кріоло та Форастеро. Він може похвалитися вищою якістю порівняно з Форастеро, дає більші врожаї та демонструє більшу стійкість до хвороб, ніж Кріоло.

Смак слугує критичним критерієм для виробників продуктів з какао-бобів, охоплюючи інтенсивність смаку какао або шоколаду, разом з усіма супутніми смаковими нюансами, а також гарантуючи відсутність дефектів смаку. Впровадження дерев Трінитаріо призвело до покращення середньої якості смаку при заміні Кріолоса. Аналогічно, вирощування саджанців Трінитаріо в Південно-Східній Азії та інших регіонах має на меті забезпечити основний ринок какао із західноафриканським смаковим профілем.

Рис. 2: Ринок какао-бобів, за видами какао-бобів 2023 та 2032 pp. (млрд дол. США)[4]

Варто виділити такі ключові компанії на ринку какао-бобів: Mars Inc, Barry Callebaut AG, Cargill, Archer-Daniels-Midland (ADM), Blommer Chocolate Company, Olam International, JB Foods Ltd (JB Cocoa), BT Cocoa, Ecom Agroindustrial Corp. Ltd

У 2024 році компанія Barry Callebaut представила новий асортимент какао-бобів зі сталих джерел, що є частиною її зобов'язань щодо етичного сорсингу. Ця ініціатива включає в себе посилену простежуваність та підтримку фермерів у рамках програми «Горизонти какао».

У 2024 році Cargill запустила розширену версію своєї «Програми партнерства з виробниками какао», яка зосереджена на постачанні високоякісних, сертифікованих какао-бобів. Програма підтримує фермерів шляхом навчання та надання ресурсів для підвищення врожайності та сталого розвитку. Червень 2021 року: Hershey зробила стратегічний крок, придбавши Lily's Sweets, виробника, що спеціалізується на шоколаді з низьким вмістом цукру. Це придбання відповідає меті Hershey диверсифікувати свій продуктовий портфель, включивши в нього більш здорові варіанти перекусів.

Olam International нещодавно завершила угоду про придбання BT Cocoa в Індонезії. Ця угода дозволить Olam International скористатися зростаючим ринком в Азії та утвердитися в якості провідного світового постачальника какао-порошку.

Що стосується прогнозу ринку шоколаду в Україні, то дохід на ринку кондитерських виробів у 2024 році становитиме 1,19 млрд доларів США. Очікується, що ринок щорічно зростатиме на 8,49%. У глобальному порівнянні найбільший дохід припадає на Китай (84 млрд доларів США у 2024 році).

Щодо загальної чисельності населення, то у 2024 році дохід на одну особу становитиме 31,25 доларів США. Очікується, що до 2029 року обсяг ринку кондитерських виробів становитиме 228,50 млн кг, а у 2025 році обсяг ринку кондитерських виробів зросте на 2,8% і середній обсяг споживання на одну особу на ринку кондитерських виробів становитиме 5,0 кг у 2024 році.

Список використаних джерел:

1. Майкл Е Одіджі. Какао бобів не вистачає: що це означає для фермерів, компаній та любителів шоколаду URL: <https://theconversation.com/profiles/michael-e-odijie-828090>
2. Чому виробництво какао різко скоротилося в західній Африці URL: <https://www.fastcompany.com/91065690/cocoa-beans-production-supply-shortage-why>
3. Буде не солодко: чому в Україні у 2024 році злетять ціни на шоколад і цукерки URL: <https://focus.ua/uk/economics/637543-bude-nesolodko-chomu-v-ukrajini-u-2024-roci-zletyat-cini-na-shokolad-i-cukerki>
4. Огляд світового ринку какао бобів URL: <https://www.marketresearchfuture.com/reports/cocoa-beans-market-21814>